

TAPIO

Vuosikatsaus 2010

Johtajan katsaus

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio muodostaa tytä- ja osakkuusyhtiöidensä kanssa suomalaisen metsäsektorin kilpailukykyä ja suotuisaa kehitystä tukevan konsernin. Kehittämiskeskuksen kokonaisuuteen kuuluu asiantuntijapalveluita tuottava päätoimisto ja metsäpuiden siemeniä jalostava ja markkinoiva Siemen-Tapio. Konserniin kuuluu lisäksi kustannuspalveluita tuottava Metsäkustannus Oy ja metsäpuiden taimia tuottava Taimi-Tapio Oy. Tapio omistaa lisäksi vähemmistöosuuden metsäpuiden taimia tuottavasta Pohjan-Taimi Oy:stä.

Palvelemme koko metsäalaa Suomessa. Tavoitteenamme on lisäksi kansainvälistyä nykyistä vahvemmin. Tärkeimpiä kumppaneitamme vuonna 2010 olivat maa- ja metsätalousministeriö sekä metsäkeskukset, joiden valtakunnallista yhteistoimintaa kehitimme ja koordinoimme lakisääteisenä tehtävänä.

Vuosi 2010 oli toiminnan laajuuden osalla Tapion historian suurimpia. Kehittämiskeskuksen liikevaihto kohosi lähes 16 miljoonaan euroon ja henkilöstö lähes sataan. Tästä noin puolet oli valtion budjettivaroin rahoitettua ja voittoa tavoittelematonta metsäkeskusten palvelutoimintaa. Toiminnan kokonaistulos jäi tappiolliseksi, kun kotimaan yksityisille toimijoille tarjottujen palveluiden sekä kansainvälisen toiminnan liikevaihto ja tulokset jäivät tavoitellusta. Tulosta rasittivat myös sementtuotannon ennakoitua suuremmat kustannukset ja metsäalan kehittämisorganisaatioiden muutoksen vaatimat tehtävät.

Uusi metsävaratietojärjestelmä valmistui ja otettiin käyttöön

Mittavan työn tuloksena metsäkeskusten uusi metsävaratietojärjestelmä, Aarni, otettiin käyttöön keväällä 2010. Järjestelmä lisää metsävaratiedon hallinnan tehokkuutta ja tietojen tasalaatuisuutta. Tiedot tulevat saataville myös sähköisen asiointipalvelun kautta, joka avataan metsänomistajille ja muille toimijoille vaiheittain 2012 alkaen. Tiedot saadaan näin entistä joustavammin metsänomistajien metsäomaisuuden hoidon ja käytön suunnittelun tueksi.

Markkinat elpyivät, myrskyt tekivät tuhojaan

Vuosi 2010 oli metsäalalla vuotta 2009 suotuisampi. Maailmanlaajuinen talouden elpymisen heijastui metsäteollisuustuotteiden kysynnän ja puun käytön selkeänä lisääntymisenä. Puukauppa vilkastui ja yksityismetsiin investoitiin aiempaan malliin. Energiapuun käyttö jatkoi nousu-uralla. Puukaupan vauhdittumisen palautti yksityismetsätalouden bruttokantorahatutot lähes talouskriisiä edeltävälle tasolle vajaan 1,4 miljardiin euroon. Tämä on noin kolmanneksen edellisvuotta enemmän. Kantohinnat nousivat edellisvuodesta tukkipuilla keskimäärin yli 17 prosenttia ja kuitupuilla vajaat 9 prosenttia.

Kesällä 2010 riehui voimakkaita myrskyjä, jotka kaatoivat jopa kahdeksan miljoonaa kuutiometriä puuta. Määrä vastaa yli seitsemäsosaa tavanomaisen vuoden kaikista markkinahakkuista. Myrskytuhoalueiden uudistaminen alkoi syksyllä lisäten kemera-varojen tarvetta. Vuodelta 2010 kemera-tuettavia töitä siirtyikin maksettavaksi tänä vuonna lähes 17 miljoonaa euroa.

Kansainvälisessä metsä- ja ilmastopolitiikassa metsien merkitys hiilensidonnassa pysyi tärkeänä keskustelunaiheena (REDD ja REDD+), samoin puun laillisen alkuperän todentamisen keinot (FLEGT) ja metsien merkitys hyvinvoinnin edistäjänä (YK:n Millennium-tavoitteet). Metsien hallintaoikeuksien yksityistäminen ja tähän liittyvät politiikkakeinot kiinnostivat. Keskustelu biotalouden edistämisestä ja kiinnostus bioenergiaan siivittyi energian hinnan nousun myötä edelleen. Eurooppaan pyritään muun muassa löytämään yhteiset standardit biopolttoaineiden raaka-aineiden kestävä tuotannon todentamiseksi.

Palvelujen kehittämisellä vastataan toimintaympäristön muutoksiin

Markkinoiden muutoksiin valmistauduttiin Tapiossa muun muassa jatkamalla menetelmien kehittämistä metsä- ja biomassavarojen arviointiin. Hyvän metsänhoidon suositusten uudistaminen käynnistyi energiapuun korjuun ja kasvatuksen suositusten uudistamisella. Maisema-arvojen tuotantoon, yhteismetsien perustamiseen ja hallintaan sekä metsien monimuotoisuuden edistämiseen ja vesitalouden hoitoon kehitettiin työkaluja.

Metsäosaamisen vientiä vahvistettiin edelleen. Koulutukseen ja konsultointiin painottuneen kansainvälisen toiminnan volyyymi laajentui kaksinkertaiseksi edellisvuodesta, joskin toiminnan laajuus silti jäi pieneksi kotimaan toimintaan verrattuna. Vuoden lopulla kansainvälisen toiminnan painopistettä päätettiin suunnata voimakkaasti uudelleen, kun uuden tulkinnan mukaan Tapio ja metsäkeskukset eivät kuulu valtiokonserniin.

Tulevaisuutta ennakoiva uudistuminen käynnistyi

Helmikuussa 2011 eduskunta hyväksyi vuoden 2010 aikana valmistellun lain, jonka perusteella metsäkeskukset yhdistyvät 1.1.2012 valtakunnalliseksi Suomen metsäkeskukseksi. Tuolloin Tapion lakisääteiset tehtävät metsäkeskusten toiminnan ja palvelujen kehittämiseksi päättyvät. Valtion budjettirahoitus tähän tarkoitukseen ohjattiin vuosina 2009-2011 Tapion kautta, ja nyt myös se siirtyy metsäkeskukseen. Samalla siirtyy Tapion henkilöstöä, joka pääsääntöisesti on hoitanut näitä budjettivaroja toteutettuja tehtäviä. Tapio voi tarjota metsäkeskukselle jatkossakin palveluja normaaliin asiakassuhteeseen perustuen.

Myös Tapion juridinen asema muuttuu. Uuden metsäkeskuslain mukaisesti valtioneuvosto oikeutetaan muodostamaan Tapiosta vuoden 2014 loppuun mennessä valtion kokonaan omistama ja sille palveluja tuottava yhtiö. Tapio-konserni uudistuu samalla, sillä Tapion nykyisten tytäri- ja osakkuusyhtiöiden rinnalle on perustettava yhtiö huolehtimaan muiden kuin valtiokonserniin kuuluvien asiakkaiden palvelusta. Myös Siemen-Tapio yhtiöitynee.

Muutos on Tapiolle suuri ja nopea. Se synnyttää sekä tarvetta että mahdollisuutta palvella entistä laajempaa asiakaskuntaa. Tapion johtokunta päätti maaliskuussa 2011 Tapion suuntautuvan entistä selkeämmin biotalouden toimijaksi. Samalla käynnistettiin strategian ja toimintojen uudistus, jonka tavoiteaikataulu on lokakuu 2011. Henkilöstön kanssa muutoksiin valmistaudutaan monin tavoin. Henkilöstön sitoutuneisuus on Tapiolle tärkeä voimavara.

Nopean muutoksen tilanteessa on tärkeää varmistaa kriittinen osaaminen. Strategisiksi osaamisalueiksi olemme vuoden 2010 syksyllä linjanneet metsä- ja biomassavaroihin liittyvän osaamisen, metsien hoidon, bioenergiavarannon, metsäluonnon ja vesitalouden hoidon osaamisen, metsäpolitiikan ja -talouden ja niiden kehittämismenetelmien osaamisen sekä yhteiskunnallisen ja yksityistaloudellisen vaikuttavuusarvioinnin osaamisen.

Haluamme vahvistaa kykyämme ennakoita tulevaisuutta ja koota kumppaneiksemme biotalouden kentän monipuoliset osajat. Tämä merkitsee muun muassa laaja-alaisen yhteistyöverkoston kehittämistä niin tutkimuksen kuin käytännön toimijoiden kanssa biotalouden arvoverkossa.

Ritva Toivonen
johtaja

Tapion strategia

Visio

Tapio on vaikuttava ja tulevaisuutta ennakoiva kestävä metsätalouden ja metsiin perustuvan hyvinvoinnin kehittäjä. Tapio on johtava metsätalouden asiantuntija Suomessa.

Toiminta-ajatus

Tuotamme innovatiivisia ja laadukkaita tuotteita ja palveluita metsäalan osaamista tarvitseville tahoille. Olemme kestävä metsätalouden puolestapuhuja.

Toimintatapa

Toimimme niin, että:

Olemme kestävä metsätalouden kehittämisen voimien kokoaja Suomessa.

Sovitamme yhteen eri tahojen odotuksia, tietoa ja osaamista niin, että syntyy laaja yhteisymmärrys metsätalouden edistämisen ja kehittämisen tavoitteista ja keinoista.

Teemme yhteistyötä ja rakennamme yhteistyöverkostoja kaikkia osapuolia hyödyttävällä tavalla.

Ennakoimme tulevaisuuden kehitystä ja hyödynnämme uusimmat tutkimustulokset kehittämistyössämme.

Solmimme yhteen tutkimuksen ja käytännön

Tapio kehittää jatkuvasti metsätalouden toimintatapoja, käytäntöjä ja työmenetelmiä. Oli kyseessä talousmetsien luonnonhoito tai metsävarojen uudet tiedonkäsittelymenetelmät, hyödynnämme kehittämistyössämme aina tuoreimmat tutkimustulokset ja käytännön työstä kumpuavat tarpeet. Tärkeitä asioita ovat niin metsänomistuksen kannattavuus kuin metsäkoneenkuljettajan työn sujuvuuskin. Siksi ylläpidämme laajaa yhteistyöverkostoa tutkimuksen, käytännön ja muiden kehittämisorganisaatioiden kanssa.

Verkostomme laajeni edelleen

Tapioilla on yhteistyön puitesopimukset Metsäntutkimuslaitoksen, Työtehoseuran, Suomen ympäristökeskuksen, Maanmittauslaitoksen, Metsähallituksen luontopalvelujen, Helsingin, Itä-Suomen ja Lapin yliopistojen sekä Oregon State Universityn kanssa.

Yhteistyö Metsäntutkimuslaitoksen kanssa oli poikkeuksellisen laajaa, toimimme yhdessä noin 20 hankkeessa. Syksyllä järjestimme yhdessä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan kanssa seminaarin ja retkeilyn, johon osallistui 70 osanottajaa. Seminaari pidettiin Hotelli Presidentissä ja maastoretkeily Mäntsälässä. Syvensimme molemminpuolista tuntemustamme myös Metsäntutkimuslaitoksen ja Tapion yhteisessä henkilöstöpäivässä.

Yhteistyössä Suomen ELY-keskusten kanssa korostui ELY-keskusten ja metsäkeskusten viranomaisten välisen sähköisen tiedonsiirron kehittäminen sekä laajamittainen METSO-koulutus. Vesiensuojelun seurantaan kehitimme yhteistyössä niin Suomen ympäristökeskuksen kuin Metsäntutkimuslaitoksenkin kanssa.

Yliopistojen kanssa käynnistyneestä yhteistyöstä osoituksena on muun muassa Helsingin yliopistolla syksyllä pidetty kansainvälisiä metsäkysymyksiä käsittelevä seminaari. Siihen osallistui lähes 100 henkilöä. Lisäksi Tapiossa työskenteli viime kesänä Helsingin yliopiston harjoittelija, joka teki pro gradu -tutkielman metsänomistajille tarjottavista palveluista. Itä-Suomen yliopiston kanssa teimme yhteistyötä etenkin laserkeilauksen kehittämisessä ja kansainvälisessä koulutuksessa. Lisäksi toimimme tiiviissä yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston metsäalan ennakointiyksikön kanssa, kun laadimme Kansallisen metsäohjelman väliarviointiin liittyvän raportin metsäalan murroksesta. Lapin yliopiston kanssa yhteistyötä tehtiin luontomatkailun alalla.

Maanmittauslaitoksen ja Metsähallituksen luontopalvelujen kanssa määrittelimme yhteistyön aiheet. Maanmittauslaitoksen kanssa toteutimme mm. yhteismetsien viestintäkampanjaa ja tuotimme raportin Kevätlaser-hankkeen tuloksista. Lisäksi päivitimme kiinteistöraja-aineistot metsävaratietojärjestelmään.

Palvelemme koko metsäsektoria

Maa- ja metsätalousministeriön ja muun julkisen rahoituksen avulla tuotimme palveluja koko metsäalalle yhdessä kumppaneidemme kanssa.

Kansallinen metsäohjelma ja Etelä-Suomen metsien toimintaohjelma METSO linjaavat asiantuntija- ja kehittämispalvelujamme. Tapiolla on useita vastuualueita ohjelmien toteutuksessa ja asiantuntijamme työskentelevät ministeriön asettamissa työryhmissä.

Edistimme metsien monimuotoisuuden säilymistä ja vesiensuojelua

Toteutimme METSO-ohjelmaa suojelun ja luonnonhoidon koulutuksella sekä asiantuntija-artikkeleilla. Osallistuimme maa- ja metsätalousministeriön luonnonvaraviestintäyhteistyöhön.

Toteutimme hankkeen, joka parantaa uhanalaisten lajien säilymistä metsätaloudessa. Hankkeessa kehitettiin toimintamalli uhanalaistietojen siirtoon ja käyttöön siten, että tiedot voidaan huomioida metsätalustoimenpiteitä suunniteltaessa.

Kehitimme metsätalouden vesistökuormituksen seurantaverkkoa käynnistämällä kaksi uutta kohdetta. Seurantaverkkoon kuuluu nyt 12 kohdetta ympäri maata.

Kehitimme toimintaa metsien ilmasto- ja energiahyötyjen lisäämiseksi

Tapio julkaisi metsien ilmasto- ja energiahyötyjen lisäämiseksi toukokuussa uudet Hyvän metsänhoidon suositukset energiapuun korjuuseen ja kasvatukseen, jotka tukeutuvat viimeisimpään tutkimustietoon. Suositukset valmisteltiin yhteistyössä metsäalan toimijoiden kanssa.

Tapio käynnisti metsänhoitosuosituksen uusimisprosessin. Uudistamistyön ensisijainen tavoite on metsänkäyttömenetelmien monipuolistaminen ja ilmastomuutoksen vaikutusten huomioiminen. Uudet suositukset painottavat metsien elinvoimaisuutta, monimuotoisuutta, hiilinieluvaihtelusta ja puunkorjuulojen parantamista edistäviä toimenpiteitä.

Metsätuhovalmiuden tarkistaminen käynnistettiin ja

sitä tehostettiin kesän myrskytuhojen tuomien kokemusten pohjalta. Erityistä huomiota kiinnitettiin tuhojen kartoituksen kehittämiseen.

Osallistuimme energiapuun mittaustoimikunnan työhön ja bioenergiahankkeiden koordinoitavuuteen.

Kehitimme metsävaratiedon keruun ja hyödyntämisen menetelmiä

Kehitimme menetelmiä, joilla parannetaan metsävaratietojen ajantasaisuutta sekä tehostetaan tiedon keruuta ja hyödyntämistä. Yhdessä Itä-Suomen yliopiston, Keski-Suomen metsäkeskuksen ja Metsähallituksen kanssa käynnistimme tutkimuksen kaukokartoitusperusteisen metsävaratietojen keruun kehittämiseksi taimikonhoitotarpeiden inventoinnissa. Tutkimus on antanut lupaavia tuloksia selvittää vartuneiden taimikoiden hoitotarpeet.

Edistimme yhteismetsien perustamista ja tilakoon kasvattamista

Yhteistyössä Maanmittauslaitoksen ja metsäkeskusten kanssa toteutimme Yhteismetsät tutuiksi -tiedotuskampanjan neuvonta- ja kiinteistöalan ammattilaisille. Kampanjalla tavoitettiin yhteensä noin 900 osallistujaa yhteensä 20 tilaisuudessa. Kampanjassa laadittiin myös yhteismetsäesite suomen ja ruotsin kielellä. Ylläpidimme Yhteismetsät.fi -verkkopalvelua.

Lisäsimme viestinnällä metsäalan osaamista ja hyväksyttävyyttä

Jatkoimme yhteistyötä median kanssa tarjoamalla taustatietoa, tiedotteita, tiedotustilaisuuksia, uutiskirjeitä sekä asiantuntija-artikkeleita. Esiinnyimme useilla messuilla ja seminaareissa. Viestimme yhdessä metsäkeskusten kanssa ajankohtaisista metsäasioista.

Ylläpidimme Metsä vastaa -verkkopalvelua ja siellä olevaa Tutkimustieto-osiota, jossa esittelemme ajankohtaista tietoa metsän- ja luonnonhoidon tutkimuksista. Sivustolla tarjoamme myös Tapion tuottamia tilastotietoja yksityismetsistä. Metsavastaa.net -sivuilla vierailtiin vuoden aikana yhteensä noin 300 000 kertaa.

Avustimme maa- ja metsätalousministeriötä avoimen kansalaiskeskustelun järjestämisessä sosiaalisessa mediassa. Keskustelun tuloksia hyödynnettiin Metsienkäytön monipuolistaminen -työryhmän työssä.

Haastattelimme Metsämessuilla metsänomistajia ja ammattilaisia metsien käytöstä ja hoidosta. Haastattelut julkaistiin 24 videona Tapion YouTube- ja Facebook-kanavilla.

Ruotsinkielisiä palveluita

Tapion ruotsinkielinen yksikkö, Svenska Enheten, varmisti osaltaan, että ruotsinkieliset metsänomistajat saavat palvelua äidinkielellään ja että viestintäämme tehdään jatkuvasti kahdella kielellä. Tuimme käännöstyötä temagrup-käsitetyöryhmällä. Järjestimme Skogbrukets vinterdagar ja Skogskulturs jubileumsexkursion -tapahtumat Skogsreflexen.net toimii Metsävastaa -palvelun yhteydessä. Jatkoimme lapsi- ja nuorisotyötä sekä ruotsin- että suomen kielellä.

Palvelujen kokonaisuudesta vastaa Tapiossa Jouko Kostamo.

Palvelut metsäkeskuksille

Tapion keskeinen tehtävä oli edelleen vuonna 2010 tuottaa kehittämispalveluja 13 alueelliselle metsäkeskukselle. Kehittämispalvelut pitävät sisällään myös metsäkeskusten operatiivisten tietojärjestelmien ylläpidon. Palveluista on sovittu vuosittain metsäkeskusten kanssa laadittavassa kehittämisohjelmassa. Ohjelman laatiminen ja toteutus on osa maa- ja metsätalousministeriön, Tapion ja metsäkeskusten tulosopimuksia.

Kehittämisohjelman keskeisin tavoite on parantaa metsäkeskusten asiakkailleen tarjoamaa palvelua ja metsäkeskuksissa tehtävän työn tuottavuutta.

Metsävaratietojärjestelmät

Tapion metsäkeskuksille toimittama Aarni-metsävaratietojärjestelmä otettiin tuotantokäyttöön keväällä 2010. Koko metsävarojen inventointiprosessi uudistettiin radikaalisti. Laserkeilausten, ilmakeilausten ja tarkasti paikannettujen koealamittausten avulla kattavasta maastoinventoinnista voitiin luopua.

Uudistus lisää työn tuottavuutta lähes puolitoistakerlaiseksi. Vertailussa entiseen alueelliseen metsäsuunnitteluun on kuitenkin syytä ottaa huomioon, että kyseessä on kaksi täysin erilaista menetelmää.

Metsään.fi ja asiakkuuden hallinta Ahjo

Sähköisen asiointin kehittäminen metsänomistajien ja muiden metsäalan toimijoiden tarpeisiin oli yksi kehittämiskokonaisuuden ydinasioista.

Metsään.fi-nimistä palvelua kehittävä projekti eteni kohti vuodelle 2012 suunniteltua palvelun vaiheittaista käyttöönottoa. Tulevaan Metsään.fi-palveluun voi tutustua metsäkeskusten verkkosivulla www.metsään.fi.

Asiakkuuden hallinnan järjestelmän, Ahjon, kehittäminen aloitettiin yhdessä eTaika Oy:n kanssa siten, että käyttöönotto on mahdollista kesäkuussa 2011.

Metsäkeskusten viranomaisjärjestelmät

Tapio ylläpiti ja kehitti metsäkeskusten viranomais-toiminnassa käytettäviä tietojärjestelmiä. Metsäkeskuksiin tulevien sähköisten metsänkäyttöilmoitusten osuus kaikista ilmoituksista nousi 82 prosenttiin ja sähköisten taimikoiden perustamisilmoitusten osuus vastaavasti 33 prosenttiin.

Kesäkuussa otettiin tuotantokäyttöön nuoren metsän hoitohankkeiden ja energiapuuhankkeiden rahoitushakemusten sähköinen vastaanotto.

Laatujärjestelmät ja tietojärjestelmäpalvelut

Metsäkeskusten toimintajärjestelmää (ISO 9001, ISO 14001) ylläpidettiin. Lisäksi Tapio huolehti metsäkeskusten keskitettyjen IT-järjestelmien ylläpidosta ja toimintavarmuudesta.

Vuoden 2011 valmistelu

Yhteistyössä metsäkeskusten ja maa- ja metsätalousministeriön kanssa laadittiin vuoden 2011 kehittämisohjelma. Sen painopisteenä on edelleen sähköisen asiointin palvelun toteutus ja asiakkuuden hallinnan järjestelmän käyttöönotto.

Palveluista metsäkeskuksille vastaa Tapani Mäkinen.

Palvelut yksityisille yrityksille, kunnille ja yhteisöille

Tapio tuottaa asiakasrahoitteisia palveluita laajasti metsätalouden ja -teollisuuden yrityksille ja yhteisöille. Nämä palvelut lisäävät Tapion julkisrahoitteen toiminnan vaikuttavuutta ja mahdollisuuksiamme edistää tehtävämme mukaisesti kestävästä metsätaloudesta laaja-alaisesti.

Asiantuntijapalvelut

Toteutimme vuoden 2010 aikana noin 20 projektia. Metsän- ja luonnonhoidon laadun sekä yrittäjien auditoinnit varmistivat asiakkaidemme palvelujen ja työmenetelmien laatua. Tapion monipuolinen asiantuntijapalvelu räätälöidään tuotteiksi ja palveluiksi asiakkaan tarpeiden mukaan. Tarvittaessa hyödynnämme palveluissa muita yhteistyökumppaneitamme.

Lisätietoja antavat tulosalueen päällikkö Hannu Niemelä sekä asiakasvastaavat Ari Nieminen, Lauri Saaristo, Matti Ruotsalainen ja Olli Äijälä.

Koulutus

Tapio järjesti koulutusta, seminaareja ja asiakaskohdennettua räätälöityjä tilaisuuksia. Suosituimpia aiheita olivat energiapuun korjuu ja kasvatusta. Tutustu koulutustarjontaan: www.tapio.fi/tapionkoulutus.

Julkaisut

Tapion julkaisut palvelevat niin metsäammattilaisia kuin metsänomistajiaakin. Vuonna 2010 julkaistiin uudet Energiapuun korjuu ja kasvatusta, Hyvän metsänhoidon suositukset. Yhteistyössä Metsäkustannus Oy:n kanssa jatkoimme yhteisen Metsäkortiston kehittämistä ja markkinointia. Laadimme kortistoon 13 uutta tietokorttia ja 4 opetusvideota sekä jatkoimme kortiston osana olevien opetusvideoiden julkaisemista. Metsäkortiston osana oleva Metsänhoitokortisto perustuu metsänhoitosuosituksiin, mutta on sitä laajempi ja monipuolisempi sähköinen palvelu. Tutustu julkaisuihin Tapion kaupassa: www.tapionkauppa.fi.

Tforest – metsäsuunnittelun työkalupakki

 TFOREST Ylläpidimme asiakkaillemme Tforest-paikkatietojärjestelmää ja TforestMaasto-tiedonkeruusovelluksia. Tforest-järjestelmää käyttävät lukuisat metsäpalveluja tarjoavat yritykset, kunnat ja kaupungit sekä oppilaitokset. Asiakkaat arvioivat 2010 ohjelmiston kehittämisen ja ylläpitopalvelujen olevan hyvällä tasolla.

Tforest-ohjelmistolla voidaan tuottaa metsäsuunnitelmia, ylläpitää metsiköiden puustotietoja, tuottaa työmaa- ym. karttoja sekä suunnitella hakkuiden ja metsänhoitotöiden toteuttamista. Ohjelmistolla voidaan myös muodostaa sähköinen metsänkayttöilmoitus ja taimikon perustamisilmoitus. Taajamametsien hoitoluokituksen avulla kuntalaisille voidaan havainnollistaa metsien hoidon tavoitteita. Tforestin käyttöä tehostaa maastotallenninsovellus TforestMaasto, jossa on karttaliittymä ja GPS-toiminnallisuudet.

Lisätietoja antaa Raisa Sell.

Kansainvälinen toiminta

Tapio kehitti ja laajensi kansainvälistä toimintaansa strategian mukaisesti. Maa- ja metsätalousministeriön kanssa solmitun tulossopimuksen mukaisesti osallistuimme mm. kansainvälisen metsäpolitiikan neuvottelukunnan ja EU-metsäjaoston työhön, Suomen kahdenväliseen yhteistyöhön Venäjän, Kiinan ja Ranskan kanssa sekä useisiin kansainvälisiin seminaareihin ja kokouksiin.

Tapio osallistui toimintavuoden aikana kolmen EU-hankkeen toteutukseen: Bioenergy promotion, Forest heritage developer ja Activating private forest owners

to increase forest fuel supply (AFO). Lisäksi olimme käynnistämässä yhteistyössä Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulun ja Itä-Suomen yliopiston kanssa uutta hanketta: Ekologisen puurakentamisen, metsäosaamisen ja yrittäjyyden lisääminen Aasian ja Kiinan markkinoilla. Tapion ja metsäkeskusten asiantuntijat osallistuivat Luoteis-Venäjän metsäohjelman toteutukseen, jossa teemana oli kestävän metsätalouden kehittäminen, metsätienrakentaminen ja koulutusretkeilyjen järjestäminen. Tapio järjesti koulutusta yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston kanssa yli sadalle Intian metsähallinnon virkamiehelle Suomessa. Lisäksi osallistuimme useiden pienempien koulutus- ja konsultointipalvelujen toteutukseen.

Kansainvälisestä toiminnasta vastaa Klaus Yrjonen.

Metsäpuiden siementen tuotanto

Männyn siemenviljelysten siemensato oli 2010 määrältään keskimääräistä pienempi. Kuusen metsikkökeräystä tehtiin hieman. Männyn metsikkökeräystä ei tehty.

Siemenvarastojen tilanne on hyvä. Siemen-Tapio pystyy tarjoamaan kaikkien kotimaisten metsänviljelyssä yleisesti käytettävien puulajien siementä koko maahan eräitä Pohjois-Suomen alueita lukuun ottamatta.

Jatkoimme uusien siemenviljelysten perustamista ja hoitoa. Perustamis- ja hoitotyöt, arvoltaan noin 0,31 miljoonaa euroa, toteutuivat suunnitellusti. Merkittävin työ oli Hausjärvelle tulevien männyn ja kuusen siemenviljelmien istutukset. Pinta-alaltaan nämä viljelykset ovat yhteensä noin 50 hehtaaria.

Lisätietoja antavat Hannu Niemelä, Sakari Pönniö ja Tapion siemenkeskuksen johtaja Jouko Paija.

Tapio-konserni

Taimi-Tapio Oy:n tulos on ollut positiivinen yhdeksänä vuotena viimeisestä kymmenestä vuodesta. Tilikauden liikevaihto oli 4 061 186 euroa ja tulos 192 108 euroa. Tilikausi meni odotusten mukaisesti. Tapio omistaa yhtiöstä 82,18 %.

Metsäkustannus Oy:n julkaisema Metsälehti ilmestyi 16 kertaa ja aikakauslehtimuotoinen Metsälehti Makasiini 8 kertaa. Metsälehdessä tuli pieni notkahdus, mutta levikki pysyi edelleen erikoislehdeksi korkealla tasolla ja oli virallisen levikintarkastuksen mukaan 37 854 kappaletta. Makasiinin levikki oli vuodenvaihteessa 39 843 kappaletta. Lehtien lukijamäärät ovat kuitenkin edellisvuodesta kasvaneet niin, että Metsälehdessä ja Makasiinin lukijoita oli Kansallisen Mediatutkimuksen mukaan 221 000.

Kirjankustannuksen puolella uusia nimikkeitä julkaistiin 13 kappaletta. Vuoden myydyin uutuusteos oli Tunturien helmet, joka nimettiin myös Vuoden luontokirja -ehdokkaaksi. Metsäkoulu säilytti paikkansa myydyimpänä klassikkona. Metsää, puuta ja kovaa työtä -historiateos sai kunniamaininnan Vuoden historiateos 2010 -kilpailussa.

Verkkosivuston ja sähköisten palvelujen toiminta jatkui hyviksi havaituilla linjoilla. Suosittua keskustelupalstaa uudistettiin. Kävijämäärän nousu jatkui edelleen voimakkaana ja myös bannerimyynti vilkastui merkittävästi.

Paperi ja Puu -lehti ilmestyi kahdeksana numerona. Lehden kustantaminen loppui Metsäkustannuksen osalta vuodenvaihteessa sopimuskauden päättyessä.

Metsäkustannus Oy:n liikevaihto vuonna 2010 laski ja oli noin 4,2 miljoonaa euroa. Tämä johtui ennen kaikkea MTV3:n ja UPM:n kanssa tehdyn Vihreä Kulta -metsäohjelman yhteistyön päättymisestä.

Yhtiön palveluksessa oli vuoden lopulla 22 vakituista henkilöä. Yhtiön pitkäaikainen toimitusjohtaja jäi eläkkeelle keväällä ja uusi toimitusjohtaja Outi Karesmaa aloitti syyskuussa. Tapio omistaa 100 % yhtiön osakkeista.

Henkilöstö ja Tapion kehittäminen

Tapion toiminta on organisoitu projekteihin, joiden toteuttamisesta ja tuloksista asiakkaille vastaavat asiakasryhmittäin vastuutetut tulosalueet. Tulosalueiden päälliköt tilaavat asiakasprojekteissa tarvittavat henkilöresurssit osaamisalueittain muodostetuista tiimeistä. Organisaation toimivuus edellyttää toimivia toiminnan ja talouden suunnittelun ja seurannan työkaluja. Tapion projektityön menetelmiä kehitetään jatkuvasti.

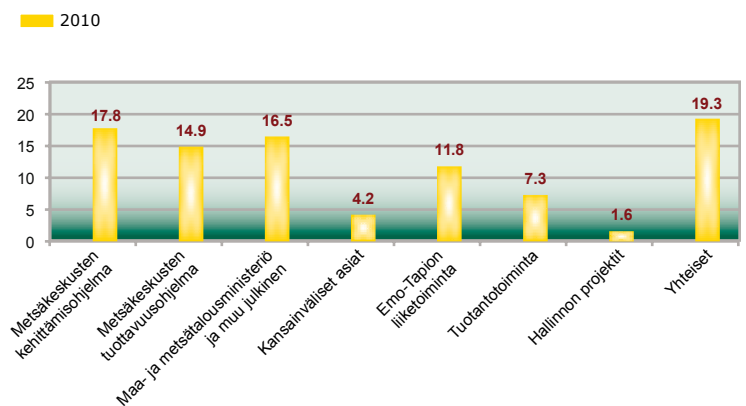
Asiantunteva ja motivoitunut henkilöstö on yksi Tapion arvoista. Tapiossa työskenteli vuoden 2010 lopussa 97 työntekijää, joista 88 oli vakinaisessa työsuhteessa. Tapion asiantuntijoista suurimmalla osalla on korkeakoulututkinto, yleisimmin ylempi korkeakoulututkinto metsätieteessä. Valtiovarainministeriön rahoituksen mahdollistaman tuottavuushankkeen käynnistäminen vuoden 2008 jälkipuoliskolla merkitsi lisähenkilöstön tarvetta ja tämä aiheutti normaalia suuremman rekrytoinnin, joka osittain jatkui vielä 2010. Tapiossa aloitti kolme uutta työntekijää vakinaisena ja seitsemän määräaikaisena.

Tapiolaisten osaaminen perustuu vahvaan koulutukseen ja vankkaan työkokemukseen. Työtehtävien edellyttämää lisäkoulutusta järjestetään tarpeen mukaan. Vuonna 2010 pitkäkestoisesta koulutuksesta ydinaiheita olivat talouden ja toiminnan suunnittelu, liiketoiminnan kehittäminen sekä johtaminen. Edistimme henkilöstön työhyvinvointia toteuttamalla työilmapiirikyselyn ja suunnitteleamalla sen tulosten edellyttämiä kehittämistoimenpiteitä. Pidimme lokakuussa kahden päivän henkilöstöpäivät Pajulahdessa. Toteutimme ja seurasimme 2009 laadittua Tapion tasa-arvosuunnitelmaa. Laadimme vuosittaisen henkilöstötilinpäätöksen.

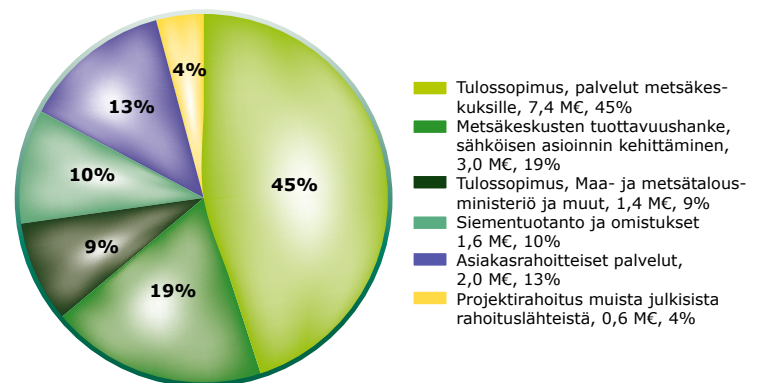
Vastatakseen tuleviin haasteisiin Tapio uudisti strategiansa 2008. Strategian tuloskorttityö alkoi 2009 ja sitä vietiin käytäntöön 2010, jolloin Tapion johtokunta myös tarkensi strategiaa. Uudistamistyö jatkuu 2011 ja johtokunta päättää toukokuussa 2011 uusista linjauksista, joilla varmistetaan onnistunut siirtyminen kohti kannattavaa osakeyhtiömuotoista toimintaa.

Uudesta metsäkeskuslaista johtuva Tapiosta Suomen metsäkeskukseen siirtyvien tehtävien ja henkilöstön siirron suunnittelu alkoi 2010.

Lisätietoja Tapion henkilöstöstä ja kehittämisestä antaa tulosalueen päällikkö Jouko Lehtoviita.

Tapion resurssit 2010.

Liikevaihto 2010

Talous

Tapion liikevaihto 2010 oli 15 925 312 euroa.

Tulossopimus

Maa- ja metsätalousministeriön ja Tapion välisen tulossopimuksen rahoitus oli 9 094 579 euroa. Valtionavusta metsäkeskusten palvelusopimuksen toteuttamiseen käytettiin 7 396 323 euroa. Maa- ja metsätalousministeriölle tuotettaviin asiantuntija-, raportointi-, tilastointi- ja muihin palveluihin sekä julkisella rahoituksella toteutettavien projektien valtionapuosuuksiin, johtokunnan työhön, Eläke-Tapion lisäeläkemaksuihin ja Tapion tulossopimuksessa sovittuihin muihin kehittämishankkeisiin käytettiin yhteensä 1 698 256 euroa.

Metsäkeskusten tuottavuushanke

Valtiovarainministeriön rahoittamaan metsäkeskusten sähköisen asiointin kehittämishankkeeseen, nk. tuottavuushankkeeseen, käytettiin valtiovarainministeriön erillisrahoitusta 1 318 538 euroa 2010. Toteuttamisesta on solmittu erillinen sopimus Tapion ja maa- ja metsätalousministeriön välillä.

Projektirahoitus muista julkisista rahoituslähteistä

Muuta julkista projektirahoitusta budjetoitiin 1 143 000 euroa ja toteutuma oli 1 090 147 euroa.

Asiakasrahoitteiset palvelut ja tuotantotoiminta

Asiakasrahoitteisen ja tuotantotoiminnan tavoite oli 4 913 000 euroa. Toteutunut rahoitus oli 4 489 000 euroa. Liikevaihdosta 2 000 792 euroa tuli asiakasrahoitteisen toiminnan tuotoista, lähinnä asiantuntijatyöstä ja julkaisuista, 2 488 208 euroa tuli tuotantotoiminnasta eli siementuotannosta ja -karistuksesta sekä metsätaloudesta, omistuksien tuotoista ja Siemen-Tapion liikevaihdosta.

Asiakasrahoitteisen toiminnan liikevaihtotavoitteesta jäätii, mutta toiminnallinen tulos jäi hieman plusalle. Tuotantotoiminnan taloudellinen tulos vuodelta 2010 jäi budjetoitua huonommaksi, mutta oli positiivinen. Siemen-Tapion myynti, 1 401 000 miljoonaa euroa, oli hieman budjetoitua suurempi. Omistusten tulos jäi tappiolliseksi, koska Tapion Pasilassa omistamaan kiinteistöön ei saatu loppuvuonna vuokralaista.

Tapion taloudesta antavat lisätietoja controller Maarit Malmivaara ja tulosalueen päällikkö Jouko Lehtoviita.

Asiakkaat kertovat:

Yhteistyö Tapion kanssa on sujuvaa ja vaivatonta

Asiakkaidemme ja kumppaniemme tarpeiden ja toiveiden selvittäminen auttaa meitä kehittämään toimintaamme. Palautteiden ja kehittämistoiveiden kerääminen asiakkailta ja yhteistyökumppaneiltamme on osa jokapäiväistä toimintaamme.

Yhteistyöstämme ympäristöministeriön kanssa kertoo ylijohtaja Timo Tanninen: "Yhteistyö Tapion kanssa on vuonna 2010 ollut aiempien vuosien tapaan sujuvaa ja vaivatonta. YM on käyttänyt Tapio asiantuntijoiden osaamista avuksi erityisesti METSO-ohjelman toteutuksen, seurannan ja viestinnän tukemisessa sekä vesienhoitosuunnitelmien ja niiden toteutusohjelman suunnittelussa. Tapiolla on ollut myös tärkeä rooli metsätalouden vesistövaikutusten seurannassa ja vesiensuojelun edistämässä. Talousmetsien monimuotoisuuden turvaamiseen liittyvissä kysymyksissä Tapion asiantuntemus on erityisen vankka. Tätä osaamisesta YM on jatkuvasti hyödyntänyt pyrkiesään edistämään uhanalaisten lajien ja luontotyyppien käytännön suojelua. Erinomainen esimerkki vuoden 2010 onnistuneesta yhteistyöhankkeesta oli valtakunnallisen toimintamallin kehittäminen SYKEN uhanalaisaineiston käyttöönottamiselle metsätalouden toimijoiden keskuudessa."

Tapio järjesti Itä-Suomen yliopiston kanssa kahden viikon kurseja yli sadalle Intialaisen metsähallinnon virkamiehelle ja arviot kurseista olivat erinomaiset, esimerkiksi joulukuussa järjestetyllä kurssilla 4,74 asteikolla 1-5. Omin sanoin annetut palautteet olivat myös hyviä, eräs kurssilainen mainitsi näin: "The course was designed perfectly, insight was relevant and we enjoyed the foreign module. The hospitality provided by Finnish colleagues was simply outstanding. May India and Finland work together in all areas of common interest."

Ota meihin yhteyttä

Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio

Osoite	Soidinkuja 4, 00700 Helsinki
Puhelin	020 772 9000
Fax	020 772 9008
Sähköposti	tapio@tapio.fi
Internet	www.tapio.fi
	www.metsavastaa.net
	www.tapio.fi/youtube
	www.tapio.fi/flickr
	www.tapio.fi/facebook
	www.facebook.com/metsanhoitosuosituksset

Tapion lehdistötiedotteiden ja uutiskirjeiden tilaukset
www.tapio.fi/tilaa_uutiskirje

www.tapio.fi